

Dijital Hikâyelerin Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenen Lisans Öğrencilerinin Dinleme Becerisine ve Türkçe Öğrenme Motivasyonlarına Etkisi

Erkan AYDIN¹ 

Öz: Bu çalışmada, dijital hikâyelerin Belarus'ta Türkçe öğrenen lisans öğrencilerinin dinleme becerisine ve Türkçe öğrenme motivasyonlarına etkisinin olup olmadığını tespit etmek amaçlanmıştır. Karma yöntemle yapılan bu çalışmada açıklayıcı sıralı desen kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Belarus Minsk Devlet Dil Bilim Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Fakültesinde Türkçe öğrenen 16'sı deney; 15'i kontrol olmak üzere A2 seviyesinde 31 öğrenci oluşturmaktadır. Sekiz haftalık sürede gerçekleştirilen araştırmanın verileri, *Dinleme Başarı Testi* (Tozlu, 2017), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği* (Sevim, 2019) ve görüşme formu ile toplanmıştır. Araştırmanın nicel veri analizinde Mann Whitney U testi, t-testi ve iki yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmış; nitel veri analizi ise içerik analizi ile yapılmıştır. Araştırmanın nicel sonuçlarına göre, dijital hikâyelerle eğitim gören deney grubunun, mevcut programla eğitim gören kontrol grubuna göre dinleme becerileri ve Türkçe öğrenme motivasyonlarının daha iyi olduğu belirlenmiştir. Araştırmanın nitel sonuçlarına göre ise öğrenciler; Türkçe derslerinde kullanılan dijital hikâyeler sayesinde dinleme etkinliklerini keyifli, faydalı ve öğretici bulduklarını, dinlemeyi sevdiklerini, Türk kültürünü öğrendiklerini, Türkçe bilgilerinin arttığını, daha fazla Türkçe kelime öğrendiklerini, Türkçe konuşmaları videodan dinlemenin telaffuzlarına olumlu etkisi olduğunu ifade etmiştir.

Anahtar kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe, dijital hikâye, dinleme becerisi, motivasyon

The Effect of Digital Stories on Listening Skills and Turkish Learning Motivations of Undergraduate Students Learning Turkish as a Foreign Language

Abstract: In this study, it was aimed to determine whether digital stories have an effect on the listening skills and motivation of Turkish language learning of undergraduate students learning Turkish in Belarus. A mixed method explanatory sequential design was used in this research. The sample of the study consisted of a total of 31 students at the A2 level learning Turkish at the Faculty of Translation and Interpretation of Minsk State Linguistic University in Belarus. Of these students, 16 students formed the experimental group, while remaining 15 students formed the control group. The data of the study, which was carried out in eight weeks, were collected with the Listening Achievement Test (Tozlu, 2017), the Motivation Scale for Learning Turkish as a Foreign Language (Sevim, 2019) and the interview form. Mann Whitney U test, t-

Geliş tarihi/Received: 18.02.2022

Kabul Tarihi/Accepted: 12.05.2022

Makale Türü: Araştırma Makalesi

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aksaray Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi Bölümü, erkanaydin02@gmail.com, 0000-0002-6452-6058

Atf (Citation): Aydın, E. (2022). Dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen lisans öğrencilerinin dinleme becerisine ve Türkçe öğrenme motivasyonlarına etkisi. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 247-268. <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1075557>

test and two-way analysis of variance (ANOVA) were used in the quantitative data analysis of the study. The qualitative data analysis was done with content analysis. According to the quantitative results of the research, it was determined that the experimental group trained with digital stories had better listening skills and motivation to learn Turkish than the control group trained with the current program. According to the qualitative results of the research, the students stated that they found listening activities enjoyable, useful and instructive thanks to the digital stories used in Turkish lessons, they liked to listen to these stories, they learned about Turkish culture, their knowledge of Turkish increased, they learned more Turkish words, and listening to Turkish conversations on video had a positive effect on their pronunciation.

Keywords: Turkish as a foreign language, digital story, listening skill, motivation

Giriş

Temel dil becerileri içinde yer alan dinleme, işitme veya duymanın ötesinde zihinsel süreçlere bağlı olarak gelişen bir beceridir. Çocuğun anne karnından itibaren gelişen ve yaşamın diğer evrelerinde de oldukça önemli bir yeri olan dinleme becerisi, aynı zamanda diğer dil becerilerinin de temelini oluşturur. Nitekim dinleme becerisi gelişmemiş bireylerin diğer becerilerinde aksamalar olduğu bilinmektedir. Alanyazında dinlemeyle ilgili birçok tanım bulunmaktadır. Dinleme; konuşmanın zihinde anlama dönüştürüldüğü süreç (Lundsteen, 1979); işitilen sesleri dikkate alarak, onları zihnimizdeki seslerle ilişkilendirip anlamlaştırma çabası (Ungan, 2009); sesleri anlamaya çalışmak ve bir çaba sonucu oluşan bilinçli bir süreç (Yangın, 2002) olarak tanımlanmıştır. Özbay (2005) dinlemeyi konuşan veya sesli okuyan bir kişinin vermek istediği sözlü mesajları doğru bir şekilde anlayabilme etkinliği olarak tanımlamıştır. Ona göre günlük hayatta en çok kullandığımız dinleme, işitmeden farklıdır. İşitme bir fizyolojik, dinleme ise psikolojik süreçtir. Bu konuda Treasure (2011) da dinlemenin işitmekten farklı olduğunu; işitmenin, çocuğun anne karnında annesinin sesini ve nefesini duyduğunda gelişen duyuların ilki olduğunu belirtmektedir. Treasure, işitmenin fizyolojik bir süreç, dinlemenin ise kişinin bilinçli dikkatini gerektirdiğini dile getirerek dinlemenin “sesten anlam çıkarma” yönüyle zihinsel bir süreç olduğu vurgulamaktadır. Ayrıca bilinçli dinleme becerilerinin gelişimi için okuldaki dinleme eğitiminin önemli olduğunu da belirtmektedir.

Dinlediğini anlama süreçlerinin verimli olabilmesi için sınıf içi uygulamalardaki etkinliklerin yeterli ve öğrencinin dinleme becerisini geliştirici düzeyde olması gerekir. Günümüzde sınıfların teknolojik imkânları ve etkileşimli ortamı sayesinde dil öğrenme derslerinin daha verimli ve eğlenceli geçtiği söylenebilir. Nitekim Sandaran ve Kia (2013) öğrencilerin sınıfta daha iş birlikçi ve etkileşimli olmalarını sağlayan öğrenci merkezli öğrenmeye yönelik olan multimedya kullanımı ve teknoloji kaynaklarının kullanımının öğrenmeyi geliştirdiğini ve öğrencilerin öğrenme süreçlerinde yetkinliğini artırmaya yardımcı olduğunu dile getirmektedir. Sandaran and Kia'ya (2013) göre öğretmenler, öğretilene anlam iletme için resimler, gerçekler ve jestler kullanarak her zaman öğrencilerin ilgisini ve dikkatini çekmek için çaba sarf etmekte ve özellikle de son yıllarda bilgisayar, internet ve hiper ortam gibi yenilikler onların yetenekleriyle bütünleşerek dil öğretme becerilerinin etkili ve verimli olmasına önemli katkılar sunmuştur.

Teknolojinin gelişmesiyle birlikte sınıf ortamında öğrenmeye yönelik etkinlikler ve uygulamalar oldukça artmıştır. Bu bakımdan öğretmen ve öğrencilerin dijital materyalleri ve medyayı kolayca kullanabilmesi, bu materyallerin öğrenme ortamına daha fazla katkı sunmasına olanak sağlayabilir. Özellikle yabancı dil öğrenenlere yönelik web siteleri, uygun şekilde seçilip düzenlenmesi, eğlenceli bir yabancı dil dinleme yeterliliğini geliştirmek için bir dizi fırsat sunabilir

(Van Scoter, Ellis & Railsback, 2001). Palangngan, Atmowardoyo ve Weda (2016) tarafından yapılan bir araştırmada, dijital medyanın kullanımının öğrencilerin sınıftaki dinleme materyali hakkında daha fazla bilgi edinmelerine yardımcı olduğunu ve onları dinlemeyi öğrenmeye ilgi duyar hâle getirdikleri tespit edilmiştir.

Eğitimle teknolojinin bütünleşmesi, 21. yüzyılın sağladığı değişim ve dönüşümün bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır. Dijital hikâyeler de bu değişimin bir sonucu olarak ortaya çıkan, teknoloji ile eğitimi bütünleştiren bir öğrenme aracıdır. Robin (2006) dijital hikâyeyi belirlenen konuyla ilişkin bilgi vermek için grafik, metin, sesli kayıt, video ve müzik unsurlarını bir araya getiren, seçilen bir tema etrafında gelişen ve genel olarak belli bir bakış açısına sahip sadece birkaç dakika uzunluğunda olan bir araç olarak tanımlamıştır. Yani dijital hikâyeler, bir senaryoya bağlı olarak ses, resim, müzik ve çeşitli efektlerin video yapma programlarında birleştirilmesi sonucunda oluşturulan kısa bir film olarak ifade edilebilir.

Öğrencilerin dijital hikâyeleri oluşturması veya önceden hazırlanmış hikâyelerden yararlanmasının, birçok becerinin gelişimine katkı sağladığı düşünülmektedir (Banaszewski, 2005; Dogan & Robin, 2008; Jakes, 2006). Ayrıca dijital hikâyelerin dil eğitiminde okuma, yazma, konuşma ve dinleme gibi becerilerde öğrenme düzeyini artıran etkili bir multimedya aracı olduğu ortaya konulmuştur (Tsou Wang & Tzeng 2006; Çiğerci, 2015; Baki, 2015; Aydın, 2019). Tabieh vd. (2021) dijital hikâye anlatımının, öğrencilerin akıcılık ve esneklik başta olmak üzere yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme ve yapıcı eleştiri becerilerini geliştirdiğini; içe dönüklük ve utangaçlıktan kurtulmalarına yardımcı olduğunu; sesli, görsel veya yazılı formlar aracılığıyla iletişimi geliştirdiğini dile getirmektedir. Ayrıca dijital hikâyelerin öğrencilerin elektronik, sözlü, ifade ve dinleme yeterliliklerinin seviyesini yükseltmeyi; bir görüş veya düşünceyi ifade etme yoluyla kendini temsil etmesini desteklemeyi amaçladığını belirtmektedir.

Dinleme etkinliklerinin teknolojik bir eğitim aracı olan dijital hikâyelerle planlanması ve uygulanması, öğrencileri eğlenecekleri zevkli bir ders ortamına sokabilir ve öğrencilerin dinlemeye karşı olumlu bir tutum takınmasını sağlayabilir (Aydın & Erol, 2021, s. 90). Abidin vd. (2011) dijital hikâyelerin uygun bir şekilde seçildiği takdirde öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmede çok faydalı olabileceğini dile getirmektedir.

Dijital hikâyeler, öğrencilerin çağa uygun olarak birçok üst düzey becerisini geliştirmeye, onları teşvik etmeye, öğrenmeye ve derse karşı motivasyonlarını arttırmaya yönelik kullanılabilecek olan yeni bir yöntemdir (Morgan, 2014; akt. Kurudayıoğlu & Bal, 2014). Dijital hikâyeler, öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerine, öğrenme motivasyonlarına ve birçok öğrenme davranışlarının geliştirilmesine katkı sunmaktadır (Yang & Wu, 2012). Dil öğretiminde dijital hikâyeler, öğrencilerin ilgisini çekebilecek güncel bilişim teknolojileri ve multimedya işlevleri sayesinde öğrenciler yansıtıcı öğrenmeye katılarak onlara motivasyon sağlama potansiyeline sahip olduğundan dolayı dil performansını artırmak için gerçekten iyi bir araç olabilir (Yoon, 2013). Bunun yanında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital hikâyelerin kullanılmasının öğrencilerin birçok duyusunun öğrenme ortamına getirilmesini sağlayabilir, buna bağlı olarak da hedeflenen amaç ve kazanımlara ulaşılması kolaylaşabilir (Türkben & Alptekin, 2022). Bu bağlamdan hareketle dijital hikâyelerin öğrencilere üst düzey becerileri kazandırmanın yanı sıra onların dil öğrenme performansını ve motivasyonunu doğrudan etkilediğini söylemek mümkündür.

Alanyazında, dijital hikâye anlatımının yabancı dil öğrenenlerin dinleme becerileri üzerindeki etkisini araştıran çalışmalara bakıldığında, okul öncesinden yükseköğretim kademesine kadar birçok grup üzerinde yürütülen çalışmalar bulunmaktadır. Bu bağlamda, dijital hikâyelerin okul öncesi ve ilköğretim seviyesinde bulunan öğrencilerin İngilizce dinlemeyi anlaması üzerindeki etkilerini araştıran çalışmalar bulunmaktadır (Abidin vd., 2011; Sandaran & Kia, 2013; Ramirez Verdugo & Alonso Belmonte, 2007). Ortaokul öğrencilerinin dinlediğini anlama becerisini geliştirmek için dijital hikâye anlatımının etkinliğini araştıran çalışmalar da bulunmaktadır (Juvrianto, Atmowardoyo & Weda 2018; Male & Pardede, 2019; Nurjanah, 2019; Zamruddyn, 2020). Tanrikulu (2020) ise yükseköğretimde öğrenim gören öğrencilerle yürüttüğü çalışmada, dijital hikâyelerin dinleme derslerine etkisini araştırmıştır. Bu bağlamda dil öğrenen yükseköğretim düzeyinde bulunan öğrencilere yapılmış çalışmaların çok kısıtlı olduğu görülmektedir. Ancak yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dijital hikâyelerin dinleme becerisine etkisini araştıran herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönüyle bu çalışmanın alanda önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı, dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Belaruslu öğrencilerin dinleme becerisi üzerinde etkili olup olmadığını incelemektir. Bu amaçtan yola çıkarak şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Belaruslu öğrencilerin dinleme becerilerine etkisi var mıdır?
2. Dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Belaruslu öğrencilerin Türkçe öğrenme motivasyonlarına etkisi var mıdır?
3. Deney grubundaki öğrencilerin uygulama hakkındaki görüşleri nelerdir?

Yöntem

Bu araştırmanın yönteminde, karma yöntem desenlerinden biri olan açılımlı sıralı desen kullanılmıştır. Araştırmada nicel veriler, toplandıktan sonra analiz edilmiş ve daha sonra nitel veriler analiz edilerek desteklenmiştir. Açılımlı karma desende ilk olarak elde edilen nicel veriler toplanır ve bulgular analiz edilir (Creswell, 2014). Sonra nicel verileri daha derinlemesine açıklamak amacıyla nitel veriler toplanır. Hem nicel hem de nitel veri toplama süreci birbirleriyle ilişkilidir. Elde edilen nitel veriler, nicel verileri destekleyerek nicel sonuçları açıklayacak şekilde kanıt oluşturur (Creswell & Plano Clark, 2015, s. 90-91). Araştırmanın nicel boyutunda ön test ve son test deney ve kontrol gruplu yarı deneysel desen; nitel boyutunda ise durum çalışması deseni kullanılmıştır. Çoğunlukla sosyal bilimler, psikoloji ve antropoloji gibi alanlarda kullanılan durum çalışması deseni, araştırmacı kontrolünün değişkenler üzerinde olmadığı durumlarda araştırmacının nasıl ve neden sorularına yanıt bulmak için başvurduğu bir yöntemidir (Yin, 2009'dan akt. Ozan Leymun vd., 2017). Yıldırım ve Şimşek'e (2011) göre ise nasıl ve neden sorularını esas alarak araştırmacının kontrol edemediği bir olgu veya olayı ayrıntılı incelemesine olanak veren bir araştırma yöntemidir. Araştırmada, uygulama yapıldıktan sonra kullanılan yöntemin nasıl olduğuna yönelik katılımcılara çeşitli sorulara sorularak katılımcıların görüşleri alınmıştır.

Katılımcı Bilgisi

Araştırmanın çalışma grubunu, Belarus Minsk Devlet Dil Bilim Üniversitesi Mütercim Tercümanlık Fakültesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenen üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. A2 seviyesinde olan öğrencilerden seçkisiz örnekleme yöntemiyle iki sınıf belirlenerek yansız atama yoluyla bir deney bir de kontrol grubu seçilmiştir. Deney grubunda 16,

kontrol grubunda 15 olmak üzere toplam 31 öğrenci ile çalışma yürütülmüştür. Uygulama sürecinde deney ve kontrol grubundaki bütün işlemler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Ayrıca deney grubu öğrencilerinden uygulamaya katılabilmeleri için onam formu alınmıştır.

Uygulama Süreci

Araştırmada, deney grubu öğrencileriyle önceden hazırlanmış dijital hikâyelerle dinleme etkinlikleri yapılırken kontrol grubu öğrencilerine ise müfredatın sunduğu kitaplarla dinleme etkinlikleri yapılmıştır. Uygulama süreci Belarus'a Türkçe öğretmek amacıyla görevlendirilen bir okutman tarafından yürütülmüştür. Toplamda 8 hafta süren uygulamanın ayrıntılarını gösteren uygulama takvimi aşağıda yer almaktadır.

Tablo 1

Uygulama Takvimi

	Faaliyet	Açıklama
	Ön testin yapılması	Deney ve kontrol gruplarına dinleme başarı testi ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği ön test olarak uygulanmıştır.
1. Hafta	1. Dijital hikâye	“Merhaba” ve “Tanışma, Selamlaşma” adlı dijital hikâyelere dayalı dinleme etkinliği yapılmıştır.
2. Hafta	2. Dijital hikâye	“Sınıfımız” ve “Sayılar, Önemli Fiiller, Şarkılar” adlı dijital hikâyelere dayalı dinleme etkinliği yapılmıştır.
3. Hafta	3. Dijital hikâye	“Günler ve Sayılar”, “Haftanın Günleri” ve “Doğum Günü Partisi ve Sayılar” adlı dijital hikâyelere dayalı dinleme etkinliği yapılmıştır.
4. Hafta	4. Dijital hikâye	“Evimiz”, “Ev ve Ev Eşyaları”, adlı dijital hikâyelere dayalı dinleme etkinliği yapılmıştır.
5. Hafta	5. Dijital hikâye	“Aile ve Akrabalık, Akrafa İsimleri” ve “Benim Ailem” adlı dijital hikâyelere dayalı dinleme etkinliği yapılmıştır.
6. Hafta	6. Dijital hikâye	“Renkleri Öğreniyorum”, “Elbiseler” ve “Elbiseler Şarkısı” adlı dijital hikâyelere dayalı dinleme etkinliği yapılmıştır.
7. Hafta	7. Dijital hikâye	“Vücudumuz”, “Organlar” ve “Organlar Hakkında Şarkı ve Kelimeler” adlı dijital hikâyelere dayalı dinleme etkinliği yapılmıştır.
8. Hafta	8. Dijital hikâye	“Türkçe Kendini Tanıtma” adlı dijital hikâyeye dayalı dinleme etkinliği yapılmıştır.
	Son testin yapılması/ Öğrencilerle görüşmeler yapılması	Deney ve kontrol gruplarına dinleme başarı testi ve yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği son test olarak uygulanmıştır. Deney grubu öğrencileriyle uygulama hakkında görüşmeler yapıldı.

Uygulama takviminde belirtilen dijital hikâyeler, Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılması amacıyla önceden hazırlanmıştır. Ayrıca uygulama takviminde yer alan dijital hikâyeler haricinde Türkçe öğrenmeye yönelik birçok dijital hikâye kullanılmıştır. Bu dijital hikâyelere aşağıda yer alan karekodlardan ulaşılabilir.

Görsel 1

Dijital Hikâyeler



Veri Toplama Araçları

Dinleme Başarı Testi

Bu test, Tozlu (2017) tarafından A2 düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dinleme başarısını ölçmek için hazırlanmıştır. Testin hazırlanma aşamasında, Diller için Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi (Avrupa Konseyi, 2001) dikkate alınmıştır. Testin geçerlik ve güvenilirlik için yapılan çalışmalar, Boğaziçi Üniversitesinde Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin katılımı ile yapılmıştır. Geçerlik çalışmasında sınavda görev alan kişiler ve katılımcıların sorulara cevapları, Weir'in sosyobilişsel geçerlik çerçevesinin üç ögesi olan kurama dayalı geçerlik, bağlamsal geçerlik ve puanlama geçerliği göz önünde tutularak analiz edilmiştir. Kurama dayalı geçerlik, CEFR'daki dinleme becerisi tanımlayıcıları ve Field'in dinleme modelinde vurgulanan bilişsel işlemlere göre incelenmiştir. Sınav görevlilerinin bağlamsal nitelikleri, Weir'in belirttiği bağlamsal unsurlara göre detaylı bir biçimde incelenmiştir. Sınav katılımcılarının cevapları, puanlama geçerlik çalışması ise klasik madde analizi yöntemlerinden olan "genel eğilim ölçümleri, güvenilirlik ve madde analizi" yoluyla yapılmıştır. Yapılan analiz ve incelemelere ek olarak, bütün katılımcılara her bir görev için verilen görev değerlendirme anketleri de Weir'in belirlediği geçerlik ölçütleri olan kurama dayalı, bağlamsal ve puanlama geçerlikleri esas alınarak önemli bir nicel veri sağlamıştır (Tozlu, 2017).

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği

Bu ölçek, Sevim (2019) tarafından yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyonlarını ölçmek için geliştirilmiştir. Ölçek, 75 maddelik soru havuzundan uzman görüşü alınarak 35 maddeye; sonra kapsam geçerliği çalışması yapılarak 29 maddeye; en son olarak da madde analizi yapıldıktan sonra 22 maddeye düşürülmüştür. Ölçeğin geliştirilmesi için en az A2 düzeyinde bulunan 325 öğrenci katılmıştır. Bu ölçeğin açımlayıcı faktör analizinin sonuçlarına göre KMO değerinin 0,88 olarak hesaplanmıştır. Daha sonra ölçeğin Bartlett testinin $p < .05$ düzeyinde anlamlı olduğu ve ölçeğin "içsel motivasyon, araçsal motivasyon ve kültürel motivasyon" şeklinde üç faktörlü bir yapıdan olduğu görülmüştür. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin her bir maddesinin faktör yüklerinin 0,50 ile 0,81 arasında değiştiği görülmüştür (Sevim, 2019). Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayılarının 0,84 ile 0,89 arasında olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

Uygulamada kullanılan yöntem ve uygulama sürecinin etkinliği hakkında öğrencilerin görüşlerini almak için araştırmacı tarafından 3 farklı açık uçlu sorudan meydana gelen yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu hazırlandıktan sonra alanında

uzman bir Türkçe eğitimci ve bir Türkçe öğretmenine danışıldıktan sonra son şekline karar verilmiştir. Bu görüşme soruları şu şekildedir:

1. Türkçe dersinin dijital hikâyelerle işlenmesi hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?
2. Dijital hikâyelerin Türkçe öğrenmenize katkısı olduğunu düşünüyor musunuz?
3. Dijital hikâyelerle dinleme etkinliklerinin yapılmasını değerlendirir misiniz?

Verilerin Analizi

Araştırmanın nicel verilerinin analizinde ilk olarak deney ve kontrol grubunun dinleme başarı testinin ön testinden aldıkları puanlar analiz edilmiş ve elde edilen sonuçlar, normallik koşullarını sağlamadığından dolayı parametrik olmayan test tekniklerinden biri olan Mann-Whitney U testi kullanılması kararlaştırılmıştır. Daha sonra her iki grubun Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği ön test sonuçlarının normallik testi (Komogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk) koşullarını sağlamasından dolayı ön testte t-testi, daha sonra her iki grubun motivasyon ölçeğinden aldıkları sonuçların gruplar arası ve gruplar içi ilişkisini anlamak için ise karışık ölçümler için iki yönlü varyans analizi (ANOVA) tekniği kullanılmıştır.

Araştırmanın nitel verileri ise içerik analizi tekniği çözümlenmiştir. Bu analiz türü, bir iletinin belirlenen niteliklerinin nesnel ve sistematik olarak tanınmasına yönelik çıkarımların yapıldığı bir nitel tekniktir (Büyüköztürk vd., 2008, s. 250). İçerik analizinde asıl amaç, elde edilen verilerle açıklamayı destekleyecek olan ilişkilere ve kavramlara ulaşmaktır. Betimsel analiz sırasında özetlenerek yorumlanan veriler, içerik analizi yapılırken derin işlemlere tabi tutulur ve yeni kavramlar ve temalar keşfedilir. Sonuç olarak yapılan bu işlem, aslında belirli kavram ve temaları bir araya getirerek okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzene sokup yorumlamaktır (Yıldırım & Şimşek, 2006). Araştırmada bu analiz sürecinde öncelikle öğrencilerin görüşleri bilgisayar ortamına aktarılmış, daha sonra iki bağımsız araştırmacı tarafından her soruya ait listeler çıkarılmıştır. Öğrencilerin yanıtlarından kodlar elde edilerek her koda ilişkin frekanslar tablolara aktarılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Nicel verilerin geçerlik ve güvenilirlik çalışmasında ilk olarak, dinleme başarı testi ve Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeğinin ön testten normallik varsayımlarını sağlayıp sağlamadığına bakılmıştır. Bu bağlamda normallik testleri sonuçları Tablo 2’de gösterilmiştir.

Tablo 2

Araştırmada Kullanılan Ölçeklerin Normallik Testi Sonuçları

Ölçekler	Gruplar	Normallik Testleri					
		Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
		İstatistik	Sd	p	İstatistik	Sd	p
Dinleme Başarı Testi	Deney	.257	16	.006	.814	16	.004
	Kontrol	.232	15	.029	.883	15	.052
Motivasyon Ölçeği	Deney	.117	16	.200*	.945	16	.411
	Kontrol	.144	15	.200*	.956	15	.616

Tablo 2'ye bakıldığında dinleme başarı testinin ön test sonuçlarının deney ve kontrol grubunda normallik varsayımlarını sağlamadığı ($p < 0.05$); motivasyon ölçeğinde ise normallik varsayımlarını sağladığı ($p > 0.05$) görülmektedir.

Karışık ölçümler için iki yönlü varyans analizinin yapılabilmesi için normallik varsayımlarının sağlanmasının yanı sıra testin kovaryans matrislerinin eşitliği analizinin de varsayımları sağlaması gerekmektedir. Kovaryans matrisi testinin anlamlılık değerinin $p/\text{Sig.} > 0.5$ 'ten büyük olması iki yönlü varyans analizi koşullarını sağladığı anlamına gelmektedir (Can, 2018). Buna göre varsayımlardan biri olan motivasyon ölçeğinin Box's Testi sonuçları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3

Box's Testinin Kovaryans Matrislerinin Eşitliği

Box's Test	
Box's M	2.186
F	.674
Sd1	3
Sd2	177952.753
p	.568

Tablo 3'te motivasyon ölçeği Box's Testi sonuçlarına bakıldığında iki yönlü varyans analizi yapılabilme koşullarını sağladığı görülmektedir ($p > 0.5$).

Araştırmada dinleme başarı testi ve motivasyon ölçeğinin güvenilirlik analizi sonuçlarında dinleme başarı testinin Cronbach alfa katsayısı 0,73; motivasyon ölçeğinin Cronbach alfa katsayısı 0,70 olarak hesaplanmıştır. Buradan hareketle ölçeklerin iç tutarlılık katsayısının güvenilir olduğu anlaşılmaktadır.

Nitel verilerin analizinde ilk olarak öğrencilerin yarı yapılandırılmış görüşme formuna verdiği yanıtlar, bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Daha sonra araştırmacı ve alanında uzman Türkçe eğitimcisi tarafından elde edilen veriler kodlanmış. Miles ve Huberman'ın (1994) ortaya koyduğu formül (Güvenirlilik = görüş birliği/görüş birliği+görüş ayrılığı) kullanılarak güvenirlik %90 olarak bulunmuştur. Yine araştırmanın güvenirliğini artırmak için doğrudan alıntılara yer verilmiş, öğrencilerin ifadeleri olduğu gibi aktarılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde, araştırmanın soruları doğrultusunda nicel ve nitel bulgular başlıkları altında değerlendirmeler yapılmıştır.

Nicel Bulgular

Bu bölümde, dinleme başarı testi ve Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeğiyle ilgili nicel bulgular yer almaktadır.

Grupların dinleme başarı testinden aldıkları ön test puanlarının sonuçlarını karşılaştırmak için parametrik olmayan test yöntemlerinden Mann-Whitney U testi yapılmıştır. Öğrencilerin dinleme başarı testinden aldıkları ön test puanlarına yönelik sıra ortalaması, sıra toplamı p değeri ve Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Grupların Dinleme Başarı Testi Ön Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplam	U	p
Deney	16	17.38	278.00	98.00	.348
Kontrol	15	14.53	218.00		

Tablo 4 incelendiğinde deney ve kontrol grubunun dinleme başarı testi ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir [U= 98.00 (p= .348)]. Buna göre uygulama öncesi her iki grupta yer alan öğrencilerin dinleme başarılarının birbirine denk olduğu söylenebilir.

Uygulama sonunda deney ve kontrol gruplarının son testlerinin karşılaştırılması için yapılan Mann-Whitney U testi sonuçları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5

Grupların Dinleme Başarı Testi Son Test Puanlarına İlişkin Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplam	U	p
Deney	16	19.69	315.00	61.00	.015
Kontrol	15	12.07	181.00		

Tablo 5'e göre deney ve kontrol grubunun dinleme başarı testi son test puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmektedir [U= 61.00 (p= .015)]. Bu bağlamda dijital hikâye etkinlikleriyle dinleme derslerini gerçekleştiren deney grubu öğrencilerinin, müfredata bağlı olarak dinleme etkinlikleriyle ders işleyen kontrol grubu öğrencilerine göre dinleme başarılarının daha yüksek olduğu söylenebilir.

Grupların Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeğinden aldıkları ön test puanlarının sonuçlarını karşılaştırmak için t-testi; ön test ile son test puanlarının karşılaştırmak için ise “iki yönlü ANOVA” analizlerine yer verilmiştir. Uygulama öncesi grupların motivasyon ölçeğinden aldıkları ön test puanlarına ait “t-testi” sonuçları Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

Grupların Motivasyon Ölçeği Ön Test Puanlarına İlişkin t-testi Sonuçları

Gruplar	N	\bar{X}	Ss	sd	t	p
Deney	16	79.25	10.408	29	.691	.495
Kontrol	15	76.27	13.525			

Tablo 6 incelendiğinde deney ve kontrol grubunun motivasyon ölçeği ön test puanları arasında anlamlı bir farklılık görülmemektedir [$t_{(29)} = .691$ ($p = .495$)]. Buna göre uygulama öncesi her iki grupta yer alan öğrencilerin Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyonlarının birbirine yakın olduğunu söylemek mümkündür.

Her iki grubun motivasyon ölçeğinden aldıkları ön test ile son test puanlarının karşılaştırılması için iki yönlü ANOVA analizi yapılmıştır. Bu bağlamda yapılan analiz sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

Öğrencilerin Motivasyon Ölçeğinden Aldıkları Ön Test ile Son Test Puanlarına İlişkin Sonuçlar

Gruplar	Ön test			Son test		
	N	\bar{X}	Ss	N	\bar{X}	Ss
Deney	16	79.25	10.408	16	92.19	11.640
Kontrol	15	76.27	13.525	15	80.13	9.538

Deney grubu öğrencilerinin motivasyon ölçeğinden aldıkları ortalama puanlarının ön testte ($\bar{X} = 79.25$), son testte ($\bar{X} = 92.19$); kontrol grubu öğrencilerinin ise ön testte ($\bar{X} = 76.27$), son testte ($\bar{X} = 80.13$) olduğu tespit edilmiştir. Bundan hareketle dijital hikâyelerle ders işleyen deney grubu öğrencilerinin Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyonlarının mevcut programla ders işleyen kontrol grubu öğrencilerine göre son testte daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin motivasyon ölçeğinden aldıkları ön test ve son test puanlarının gruplar arası (deney-kontrol) ve gruplar içi (ön test/son test) karşılaştırılması Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8

Grupların Motivasyon Ölçeği Ön Test ile Son Test Puanlarının Karşılaştırılmasını Gösteren ANOVA Sonuçları

Kaynak	Kareler Toplamı (KT)	Sd	Kareler Ortalaması (KO)	F	p
<i>Gruplar arası</i> Grup (Deney/Kontrol)	875.328	1	875.328	4.644	.040

Hata	5465.769	29	188.475		
<i>Gruplar içi</i>					
Ölçüm (Ön test/Son test)	1093.084	1	1093.084	15.644	.000
Ölçüm*Grup	318.503	1	318.503	4.558	.041
Hata	2026.335	29	69.874		

Tablo 8'e göre deney grubunun son test ve ön test motivasyon ölçeği puanları toplamı ile kontrol grubunun son test ve ön test motivasyon ölçeği puanları toplamı arasında anlamlı bir fark görülmektedir [$F_{(1-29)} = 4.644$; $p < 0.05$]. Bu bulgu, gruplar arasında Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon ölçeği puanlarının ölçüm ayrımı (deney öncesi ve deney sonrası) yapmaksızın farklılaştığını göstermektedir.

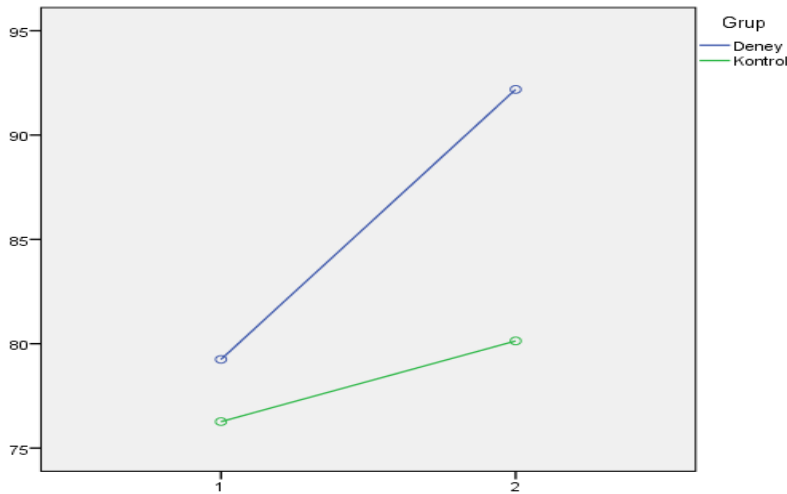
Grupların Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyonlarıyla ilgili olarak, ön test ve son test motivasyon ölçeği ortalama puanları arasında anlamlı bir fark vardır [$F_{(1-29)} = 15.644$; $p < 0.05$]. Buradan hareketle grup ayrımı yapmaksızın öğrencilerin Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyonlarının uygulanan öğretim modeline bağlı olarak değiştiği şeklinde yorumlanabilir.

Dijital hikâyelerle öğretim yapılan deney grubu öğrencilerinin mevcut programla öğretim yapılan kontrol grubu öğrencilerinin motivasyon ölçeği puanlarının deney öncesinden sonrasına anlamlı olarak değiştiği görülmüştür [$F_{(1-29)} = 4.558$; $p < 0.05$]. Buradan hareketle yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin derslerde dijital hikâyeleri kullanmalarının Türkçe öğrenme motivasyonlarına anlamlı bir etkisinin olduğu sonucuna varılabilir.

Grupların motivasyon ölçeği ön test ve son test puanlarındaki değişim Şekil 1'de gösterilmiştir.

Şekil 1

Grupların Motivasyon Ölçeği Ön Test ve Son Test Puanlarındaki Değişimi Gösteren Diyagram



Şekil 1'e bakıldığında deney ve kontrol grubunun motivasyon ölçeği ön testinden aldıkları puanlarının birbirine yakın olduğu; motivasyon ölçeği son testinden aldıkları puanlarının ise deney grubunda oldukça yükseldiği, kontrol grubunda ise çok az yükseldiği gözlenmektedir. Bu durum dijital hikâyelerin dil öğrenen öğrencilerin Türkçe öğrenmeye motivasyonlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir.

Nitel Bulgular

Araştırmada, deney grubu öğrencilerinin uygulama hakkındaki görüşlerini anlamak için katılımcılara bazı sorular sorulmuş ve sorulara verilen yanıtlar içerik analizine tabi tutularak analiz edilmiştir. Buna göre yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilere Türkçe derslerinin dijital hikâyelerle işlenmesi hakkındaki görüşleri alınmış ve bu görüşlerden çeşitli kodlar elde edilmiştir.

Tablo 9

Türkçe Dersinin Dijital Hikâyelerle İşlenmesi

Kodlar	Frekans	%
Faydalı	5	29.4
Çok iyi / Harika	4	23.5
Geliştirici	4	23.5
Zor	3	17.6
Sevmeme	1	5.9
Toplam	17	100

Tablo 9'a göre Türkçe dersinin dijital hikâyelerle işlenmesi hakkındaki düşünceleri sorulan öğrencilerin çoğunluğunun görüşlerinden "faydalı" (f=5, %29.4) kodu; öğrencilerin önemli bir kısmının görüşlerinden "çok iyi, harika ve geliştirici" (f=4, %23.5) kodu; öğrencilerin bazılarının görüşlerinden "zor" (f=3, %17.6) kodu; bir öğrencinin görüşünden ise "sevmeme" (f=1, %5.9) kodu elde edilmiştir. Öğrencilerden alınan bazı önemli yanıtlar şu şekildedir:

Kesinlikle faydalı olduğuna inanıyorum, metroda kolaylıkla dinliyorum (Ö1).

Dijital hikâyeler Türkçe öğrenenler için çok faydalı oluyor (Ö3).

Çok iyi bir şey. Türkçe bilgim gelişti (Ö5).

Bence harika o kadar güzel geliyor bana. Ben sürekli seyrediyordum. Sonra onlar gibi konuşmak başladım. Öğretmen bana sordu. Ben çok dinlerim dijital hikâyeler. Türkçem gelişti (Ö9).

Dijital hikâyelerdeki dil bilgisi zor olur. Ancak Türkçe anlamam gelişti (Ö7).

Ben böyle şeyler dinlemem, Belarus'a ait olsa da sevmem (Ö10).

Öğrencilerin çoğunluğu, Türkçe derslerinde dijital hikâyelerin kullanılmasının faydalı olduğunu, Türkçe bilgilerinin geliştiğini ifade ederken çok az öğrenci, Türkçe kuralları öğrenmekte zorlandıklarını ve bu uygulamayı sevmediklerini belirtmiştir.

Öğrencilere dijital hikâyelerin Türkçe derslerine katkılarının olup olmadığı sorulmuş ve bu konuda öğrencilerin görüşlerine yönelik kodlar Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10*Dijital Hikâyelerin Türkçe Öğrenmenize Katkısı*

Kodlar	Frekans	%
Katkısı var	11	37.9
Türk kültürünü öğrenme	6	20.7
Türkçe bilgisi artma	5	17.2
Kelime öğrenme	4	13.8
Telaffuz geliştirici	2	6.9
Katkısı yok	1	3.4
Toplam	29	100

Dijital hikâyelerin Türkçe öğrenmelerine katkısı sorulan öğrencilerin çoğunluğunun görüşlerinden “katkısı var” (f=11, %37.9) kodu; öğrencilerin bazılarının görüşlerinden “Türk kültürünü öğrenme” (f=6, %20.7), “Türkçe bilgisi artma” (f=5, %17.2), “kelime öğrenme” (f=4, %13.8) ve “telaffuz geliştirici” (f=2, %6.9) kodları; bir öğrencinin görüşünden ise “katkısı yok” (f=1, %3.4) kodu elde edilmiştir. Öğrencilerden alınan bazı önemli yanıtlar şu şekildedir:

Evet, çok katkısı var, herkes onlara kolaylıkla ulaşır, Türk kültürü ile tanışır (Ö1).

Tabii ki oldu, videolar sayesinde Türk kültürü de öğrendim (Ö2).

Tabii biz görüyor ve duyuyoruz iyi Türkçe telaffuz öğreniriz (Ö4).

Videolarla çalıştım. Türkçe kelimeleri daha iyi öğrendim. (Ö7).

Özellikle Türkçe bilgimiz çok oldu, her hafta bir masal bir hikâye dinledik (Ö8).

Katkısı olur tabii, ama başım ağrıyor çok dinliyorum belki o yüzden (Ö11).

Arkadaşlara katkı oldu, bana olmadı çünkü ben sabırlı değilim (Ö10).

Dijital hikâyelerle işlenen derslerin öğrencilerin Türkçe öğrenmelerine katkısının olduğunu görülmektedir. Özellikle öğrencilerin Türk kültürünü öğrenmesi, Türkçe bilgilerinin artması, yeni kelimeler öğrenmesi ve telaffuz becerilerinin gelişmesiyle ilgili görüş bildirdiği görülmektedir.

Öğrencilerden dijital hikâyelerle yapılan dinleme etkinliklerini değerlendirmeleri istenmiştir. Bu doğrultuda öğrencilerin verdiği yanıtlardan elde edilen kodlar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11*Dijital Hikâyelerle Dinleme Etkinliklerinin Yapılması*

Kodlar	Frekans	%
Dinlemeyi sevmeme	6	21.4
Türkçe kelimeler öğrenme	5	17.9
Keyifli	4	14.3
Faydalı	3	10.7
Öğretici	3	10.7
Sıkıcı değil	3	10.7
Yorucu	2	7.1
Sevmeme	2	7.1
Toplam	28	100

Dijital hikâyelerle dinleme etkinliklerinin yapılmasının değerlendirilmesiyle ilgili öğrencilere soru sorulmuştur. Bu bağlamda öğrencilerin çoğunluğunun görüşlerinden “dinlemeyi sevme” (f=6, %21.4), “Türkçe kelime öğrenme” (f=5, %17.9), “keyifli” (f=3, %14.3), “faydalı” (f=3, %10.7), “öğretici” (f=3, %10.7) ve “sıkıcı değil” (f=3, %10.7) gibi kodlar elde edilmiştir. Ancak bazı öğrencilerin görüşlerinden, “yorucu” (f=2, %7.1) ve “sevmemem” (f=2, %7.1) kodları elde edilmiştir. Bu bağlamda öğrencilerin bazı yanıtları şu şekildedir:

Biz çok memnunuz, derslerde çok masal videosu dinledik. Ben bu şekilde dinlemeyi sevdim (Ö1).

Çok faydası oldu. Bu sayede dinleme yeteneğimiz çok geliyor. Türkçe kelimeler öğrendik (Ö2).

Vidolarla dinlemek bana yeni kelimeler öğretti, Türkçe telaffuzu öğretti (Ö5).

Bence dersler dışında izliyorsak daha faydalı olabilir. Dersler dışında dinlemeyi de çok sevdim (Ö6).

Bu bizim Türkçe öğrenimize katkısını fark ediyorum aynı zamanda eğitim sıkıcı olmuyor. Türkçe dinlemek keyifliydi (Ö7).

Biz şöyle yapıyoruz. Öğretmen bize dinletiyor, sonra sorular soruyor, bir daha dinliyoruz, sonra yeniden soruyor, ben cevap verebilirim. Bu yüzden dinlemek öğretici oldu (Ö8).

Bazen dinlemek beni çok kızdırdı. Dinlemek yorucu oldu (Ö4).

Ben dürüstçe dinlemek sevmiyorum (Ö10).

Öğrencilerin çoğunluğunun görüşlerine göre dijital hikâyelerle yapılan dinleme etkinliklerinin olumlu sonuçları olduğu söylenebilir. Çünkü öğrenciler, dijital hikâyelerle yapılan etkinlikler sonucunda dinlemeyi sevdiği, dinlemeden ve Türkçe öğrenmekten keyif aldığı, bu etkinliklerin öğretici olduğu ve sıkıcı olmadığı gibi görüşler belirtmişlerdir. Bu olumlu görüşlerin yanı sıra bazı öğrencilerin bu etkinlikleri yorucu buldukları ve sevmedikleri de görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Bu araştırmada, Belarus Minsk Üniversitesinin Tercümanlık Bölümünde Türkçe öğrenen lisans öğrencilerinin dijital hikâyeleri kullanmalarının dinleme becerilerine ve Türkçe öğrenme yönelik motivasyonlarına etkisinin olup olmadığını tespit etmek amaçlanmıştır. Ayrıca deney grubu öğrencilerinin araştırmanın amaçları doğrultusunda görüşleri alınarak değerlendirilmiştir. Yapılan araştırmanın sonucunda, dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen Belaruslu öğrencilerin dinleme becerileri üzerinde etkili olduğu anlaşılmıştır. Dijital hikâyelerin yabancı dil öğretiminde öğrencilerin dinleme performansı ve dinlediğini anlama becerisinin gelişimi üzerinde etkinliğinin olduğunu ortaya koyan birçok çalışma bulunmaktadır (Zamruddyn, 2020; Male & Pardede, 2019; Nurjanah, 2019; Tanrıku, 2020; Juvrianto vd., 2018; Sandaran & Kia, 2013; Ramirez Verdugo & Alonso Belmonte; 2007).

Tanrıku (2020) yabancı dil öğrenen öğrencilerle yaptığı çalışmada, dijital hikâye anlatımının dinleme becerilerinin gelişimine önemli etkilerinin olduğunu, öğrenmeyi olumlu etkilediğini ve öğrenci motivasyonunu artırdığını belirtmiştir. Juvrianto vd. (2018) yabancı dil öğrenen öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmalarında, dijital hikâye kullanımının dinlediğini anlama ve öğrenmede destekleyici bir ortam olarak etkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Sandaran ve Kia

(2013) çalışmalarında, öğrencilerin dijital hikâyelere karşı olumlu bir tutum ve yüksek düzeyde ilgi, dikkat ve motivasyon sergilediklerini ortaya koymuşlardır. Ramirez Verdugo ve Alonso Belmonte (2007) çalışmalarında dil öğrenen öğrencilerin dijital hikâyelerle dinleme başarılarının daha iyi olduğunu ifade etmişlerdir. Yapılan bu çalışmaların sonuçları ile araştırmadan elde edilen sonuçlar benzerlik göstermektedir.

Alanyazında farklı yaş gruplarında veya ana dili eğitimi sürecinde dijital hikâyelerin dinleme becerisine etkisini inceleyen bazı çalışmalar bulunmaktadır. Abidin vd. (2011) çalışmalarında, dijital hikâyelerin yabancı dil öğrenen okul öncesi öğrencilerinin dinlediğini anlama becerileri üzerinde anlamlı etkisinin olduğunu; Sandaran ve Kia (2013) ilköğretim gören 3. sınıf öğrencilerle yaptığı çalışmalarında, dijital hikâyelerle öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarının önemli ölçüde arttığını ve dinlediğini anlama becerilerinin geliştiğini ortaya koymuşlardır. Cığerci (2015) ana dili eğitimi gören ilköğretim 4. sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmada, öğrencilerin dijital hikâyelerle dinlediğini anlama becerisinin geliştiği; Demirkol (2021) çalışmada, dijital hikâye etkinliklerinin öğrencilerin dinleme motivasyonunu, dinlediğini anlamasını ve dinlemeye yönelik tutumunu olumlu yönde geliştirdiği; Akdamar (2021) da dijital hikâyelerin yabancı dil öğrenen ortaokul öğrencilerinin dinleme becerisi üzerine etkilerini araştırdığı çalışmada, öğrencilerin dinleme etkinliklerinde yüksek yeterliğe ulaştığı ve derse karşı olumlu tutum geliştirdikleri sonuçlarına varmışlardır. Yapılan bu çalışmalar, dijital hikâyelerin farklı yaş gruplarının dinleme başarısı, tutumu, motivasyonu gibi birçok değişken üzerinde etkili olduğunu göstermektedir.

Araştırmada, dijital hikâyelerle işlenen derslerin deney grubu öğrencilerinin Türkçe öğrenme motivasyonlarını bir hayli arttırdığı tespit edilmiştir. Bu bakımdan araştırmada elde edilen sonuçlarla alanyazında yer alan diğer çalışmaların sonuçlarında benzerlikler olduğu saptanmıştır. Özellikle dijital hikâyelerin öğrencilerin dil öğrenme motivasyonları veya ders motivasyonları üzerinde yapılan çalışmalara bakıldığında birbirini destekleyen sonuçların olduğu görülmektedir. Buna göre Yang ve Wu, (2012) lise son sınıf öğrencileriyle yaptığı çalışmalarında, öğrencilerin dijital hikâyeleri kullandıktan sonra dil öğrenme yeterliklerinin ve eleştirel düşünme becerilerinin gelişmesinin yanında dil öğrenme motivasyonlarının da arttığını belirtmektedirler. Yoon (2013) çalışmada, Koreli ilköğretim öğrencilerinin dijital hikâyelerle işledikleri derslerin yabancı dil öğrenme motivasyonlarını ve tutumlarını olumlu etkilediği sonucuna varmıştır. Theune vd. (2013) çalışmalarında çocukların dijital hikâyeler sayesinde iş birliği, yaratıcı öğrenme faaliyetlerinde bulduklarını ve öğrenme motivasyonlarını arttırdıklarını belirtmektedirler. Nam (2017) da çalışmada dijital hikâyelerin öğrencilerin iş birlikli öğrenmelerine ve öğrenme motivasyonlarına katkılarının olduğunu vurgulamaktadır. Ayrıca bu çalışmalara ek olarak dijital hikâyelerin öğrencilerin derse karşı olumlu tutum ve motivasyon sağladığını ortaya koyan birçok çalışma bulunmaktadır (Hung vd., 2014; Pürbudak & Usta, 2019; Yang & Wu, 2012).

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dijital hikâyenin kullanımı üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında, farklı dil öğrenen öğrencilerin derse karşı motivasyon, ilgi ve tutumlarının arttığı görülmektedir. Bu bağlamda Tabak (2017) çalışmada, dijital hikâyelerle ders işleyen yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin ders motivasyonlarının ve derse olan ilgilerinin olumlu yönde etkilendiğini ortaya koymaktadır. Aydın (2019) çalışmada dijital hikâyelerle ders işleyen dil öğrencilerinin Türkçe öğrenme isteklerinin ve yaratıcı yazma başarılarının arttığını vurgulamaktadır. Yine Karalök (2020) de yabancı dil olarak Türkçe öğrenen

öğrenciler üzerinde yaptığı çalışmada, dijital hikâyelerin öğrencilerin hem derse karşı motivasyonları üzerinde hem de okuma yeterlikleri üzerinde etkili olduğunu ortaya koymuştur.

Dil öğrenme derslerinde dijital hikâyelerle dinleme etkinliklerinin yapılması, öğrencilerin ilgi ve dikkatlerini bu derse daha kolay vermelerini sağlamaktadır. Bu bakımdan yapılan görüşmelerde dil öğrenen öğrenciler, dinleme etkinliklerinin dijital hikâyelerle yapılmasını faydalı, geliştirici, öğretici olduğunu belirtmiştir.

Araştırmada, öğrencilerin Türkçe derslerinde kullanılan dijital hikâyeler sayesinde Türk kültürünü öğrendikleri, Türkçe bilgilerinin arttığı, daha fazla Türkçe kelime öğrendikleri, Türkçe konuşmaları videodan dinlemenin telaffuzlarına olumlu etkisi olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin çoğunluğu, dinleme etkinliklerinin dijital hikâyelerle yapılmasını keyifli, faydalı ve öğretici bulduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda alanda yapılan çalışmaların sonuçları, araştırmadan elde edilen sonuçları destekler niteliktedir. Buna göre Aktaş ve Uzuner Yurt'un (2017) öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmalarında, dijital hikâyelerin öğrenme sürecine aktif katılım sayesinde dersleri eğlenceli ve keyifli hâle getirdiğini, motivasyon ve ilgi düzeyini arttırdığını belirtmişlerdir. Pürbudak ve Usta (2019) dijital hikâyenin yabancı dil dersi tutumuna etkisini incelediği çalışmalarında, öğrencilerin dijital hikâyeye sayesinde yabancı dile yönelik öz yeterlik algısının arttığını; motivasyon, ilgi ve özgüven artışı sağladığını, dijital hikâyelerin öğrenmeyi kolaylaştırdığını, eğlendirerek öğrettiğini, öğrenciyi aktif kıldığını, kelimeleri doğru telaffuz etmede etkili bir yöntem olduğunu, yabancı dile yönelik aktivite ve faaliyetlerde artış meydana getirdiğini belirtmektedirler. Çoğu çalışmada yer verilen sonuçlara bakıldığında, dijital hikâyelerin öğrenme ortamında verimli bir yöntem olduğu, bu yöntemle öğrencilerin dersi daha eğlenceli, aktif dinlediği, bu yöntemin onların öz yeterliklerini arttırdığı, telaffuzlarında iyileşmeler sağladığı, bu yönetime karşı olumlu bir tutum takındıkları tespit edilmiştir (Baki, 2015; Cigerci, 2015; Kahraman, 2013; Sadık; 2008; Tunç, 2016). Ayrıca dijital hikâyeler ve multimedyanın dinleme becerisinin yanı sıra kelime öğrenme becerisi üzerinde etkili olduğu da bilinmektedir (Abidin vd., 2011; Tanrıkulu, 2020).

Sonuç olarak dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe derslerinde kullanılmasının öğrencilerin gerek temel dil becerilerinden olan dinleme becerisi gerekse Türkçe öğrenme motivasyonları üzerinde etkili olduğu görülmekte ve alanyazında yapılan çalışmalar da bu sonucu desteklemektedir.

Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ışığında, yapılacak çalışmalara ve alanda uzman öğretilere yönelik bazı öneriler aşağıda sıralanmıştır:

- Dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılması, öğrencilerin temel dil becerilerini daha iyi seviyelere çıkarmada etkin bir rol oynayabilir.
- Yurt dışında Türkçe öğrenen yabancı uyruklu öğrencilerin teknolojik ve multimedya araçlarını kullanmalarını sağlayacak olanaklar oluşturulabilir.
- Yurt dışında görevlendirilen yabancı dil olarak Türkçe öğretilerine, teknolojik olanakları kullanarak dil eğitiminin nasıl yapılacağına dair seminer ve eğitimler verilebilir.
- Dijital hikâyelerin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen bireylerin diğer temel dil becerilerinin gelişimine etkisini tespit etmek amacıyla çeşitli çalışmalar yapılabilir.

Etik Kurul İzin Bilgisi: Bu araştırma, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 26/10/2021 tarihli E.23107 sayılı kararı ile alınan izinle yürütülmüştür.

Yazar Çıkar Çatışması Bilgisi: Bu çalışmada çıkar çatışması yoktur ve finansman desteği alınmamıştır.

Yazar Katkısı: Araştırma, tek yazarlıdır ve sorumlu yazara aittir.

Kaynakça

- Abidin, J. Z., Pour Mohammadi, M., Souriyavongsa, T., Tiang, C., & Kim, N. (2011). Improving listening comprehension among Malay preschool children using digital stories. *International Journal of Humanities and Social Science*, 1(14), 159-164.
- Akdamar, N. S. (2021). *Effects of digital storytelling on listening skills of foreign language learners of english and their attitudes towards digital storytelling*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Başkent Üniversitesi.
- Aktaş, E., & Uzuner-Yurt, S. (2017). Effects of digital story on academic achievement, learning motivation and retention among university students. *International Journal of Higher Education*, 6(1), 180-196. <http://dx.doi.org/10.5430/ijhe.v6n1p180>
- Aydın, E. (2019). *Yabancılarla Türkçe öğretiminde dijital hikâye anlatımının yaratıcı yazma becerisine etkisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. İnönü Üniversitesi.
- Aydın, E., & Erol, S. (2021). Türkçe öğretiminde dijital hikâye anlatımı. İ. Erdem & S. Erol, (Ed.) İçinde, *Türkçe Eğitiminde Yeni Yönelimler* (2. Baskı) (ss. 81-100). Eğiten Kitap Yayınları.
- Baki, Y. (2015). *Dijital öykülerin altıncı sınıf öğrencilerinin yazma sürecine etkisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Banaszewski, T. (2002). Digital storytelling finds its place in the classroom. *Multimedia schools*, 9(1), 32-35.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F., (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Pegem Akademi.
- Can, A. (2018). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. Pegem Akademi Yayınları.
- Ciğerci, F. M. (2015). *İlkokul dördüncü sınıf Türkçe dersinde dinleme becerilerinin geliştirilmesinde dijital hikâyelerin kullanılması*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Anadolu Üniversitesi.
- Creswell, J. W. (2014). *Nitel araştırma yöntemleri beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni*. M. Bütün. & S. B. Demir (Çev.). Siyasal Kitapevi
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2015). *Karma yöntem araştırmaları: Tasarımı ve yürütülmesi*. Y. Dede. & S.B. Demir, (Çev.). Anı Yayınları.
- Demirkol, S. (2021). *Dijital öykü çalışmalarının dil becerilerine yansımaları*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.

- Dogan, B., & Robin, B. (2008). Implementation of digital storytelling in the classroom by teacher strained in a digital storytelling workshop. *In Society for Information Technology & Teacher Education International Conference*, 1, 902-907.
- Hung C. M., Huang I., & Hwang, G. J. (2014). Effects of digital game-based learning on students' self-efficacy, motivation, anxiety, and achievements in learning mathematics. *Journal of Computers in Education*, 1(2-3): 151-166. <https://link.springer.com/article/10.1007/s40692-014-0008-8>
- Jakes, D. (2006). Standards proof your digital storytelling efforts. *Tech Learning*.
- Juvrianto, C. J., Atmowardoyo, H., & Weda, S. (2018). The use of digital storytelling in teaching listening comprehension. *ELT Worldwide: Journal of English Language Teaching*, 5(1), 1-10.
- Kahraman, Ö. (2013). *Dijital hikâyecilik metoduyla hazırlanan öğretim materyallerinin öğrenme döngüsü giriş aşamasında kullanılmasının fizik dersi başarısı ve motivasyonu düzeyine etkisi*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Karalök, F. S. (2020). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde dijital öykü kullanımının okuma motivasyonuna etkisi*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi], Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi.
- Kurudayıoğlu, M., & Bal, M. (2014). Ana dili eğitiminde dijital hikâye anlatımlarının kullanımı. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28, 74–95.
- Lundsteen, S. W. (1979) Listening: Its impact at all levels on reading and other language arts (Revised ed.). Urbana, Illinois: *ERIC clearing house on reading and communication skills*; National Council of Teachers of English. 179.
- Male, H., & Pardede, R. I. (2019). Using storytelling technique to improve students' listening skill performance-a case study in Indonesia, *English Education Department Collegiate Forum (EED CF) 2015-2018*.
- Nam, C. W. (2017). The effects of digital storytelling on student achievement, social presence, and attitude in online collaborative learning environments. *Interactive Learning Environments*, 25(3), 412-427. <https://doi.org/10.1080/10494820.2015.1135173>
- Nurjanah. S. (2019). *Using digital storytelling to improve students' listening ability (a pre-experiment alresearch at the eighth grade of MTs Syekh Yusuf sungguminasa in the academic year 2018/2019)*. A Thesis of English Education Department. Faculty of Teacher Training and Education. Muhammadiyah University.
- Ozan Leylum, Ş., Odabaşı, H. F., & Kabakçı Yurdakul, I. (2017). Eğitim ortamlarında durum çalışmasının önemi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi-Journal of Qualitative Research in Education*, 5(3), 369-385. <https://doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.5c3s16m>
- Özbay, M. (2005). *Bir dil becerisi olarak dinleme eğitimi*. Akçağ Yayınları.
- Palangngan, S. T., Atmowardoyo, H., & Weda, S. (2016). English listening lesson library online (elllo) as a supporting media in learning listening. *ELT Worldwide: Journal of English Language Teaching*, 3(1), 51-62. <https://doi.org/10.26858/eltww.v3i1.1880>

- Pürbudak A, & Usta E. (2019). Bellek destekli strateji yöntemiyle hazırlanmış dijital öykünün yabancı dil dersi tutumuna etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(2), 95-114. <https://doi.org/10.30855/gjes.2019.05.02.006>
- Ramirez Verdugo, D., & Alonso Belmonte, I. (2007). Using digital stories to improve listening comprehension with Spanish young learners of English. *Language Learning & Technology*, 11(1), 87-101. <http://lt.msu.edu/vol11num1/ramirez/>
- Robin, B. (2006) The educational uses of digital storytelling. *Society for Information Technology and Teacher Education International Conference*, 1, 709-716.
- Sadik, A. (2008). Digital storytelling: A meaning full technology-integrated approach for engaged student learning. *Educational Technology Research and Development*, 56(4), 487-506. <https://doi.org/10.1007/s11423-008-9091-8>
- Sandaran, S. C., & Kia, L. C. (2013). The use of digital stories for listening comprehension among primary Chinese medium school pupils: Some preliminary findings. *Sains Humanika*, 65(2). <http://www.jurnalteknologi.utm.my/index.php/jurnalteknologi/article/view/2358>
- Sevim, O. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenmeye yönelik motivasyon: bir ölçek geliştirme çalışması. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, (65), 567-586. <http://dx.doi.org/10.14222/Turkiyat4170>
- Tabak G (2017). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital öykü kullanımı*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Erciyes Üniversitesi.
- Tabieh, A. A., Al-Hileh, M. M., Afifa, H. M. J. A., & Abuzagha, H. Y. (2021). The effect of using digital storytelling on developing active listening and creative thinking skills. *European Journal of Educational Research*, 10(1), 13-21. <https://doi.org/10.12973/eu-jer.10.1.133>
- Tanrikulu, F. (2020). The effect of L2 listening texts adapted to the digital story on the listening lesson. *Turkish Online Journal of Distance Education*, 21(1), 1-18. <https://doi.org/10.17718/tojde.674382>
- Theune, M., Linssen, J., & Alofs, T. (2013). Acting, playing, or talking about the story: An annotation scheme for communication during interactive digital storytelling. *In Interactive Storytelling* (ss. 132-143). Cham: Springer International
- Tozlu, E. (2017). *The development of a listening test for learners of Turkish as a foreign language*. [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Boğaziçi Üniversitesi.
- Treasure, J. (2011). Five ways to listen better [Video file]. Available online at: http://www.ted.com/talks/julian_treasure_5_ways_to_listen_better.html
- Tsou, W., Wang, W., & Tzeng, Y. (2006). Applying a multimedia storytelling website in foreign language learning. *Computers & Education*, 47(1): 17-28.
- Tunç, Ö. A. (2016). *Dijital teknolojiler bağlamında dijital öyküleme yaklaşımının güzel sanatlar eğitimine entegrasyonu*. [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Türkben, T., & Alptekin, E. (2022). Yabancılar Türkçe öğretiminde dijital öyküleme aracılığıyla kültürel öğelerin aktarımı. *Aydın TÖMER Dil Dergisi*, 7(1), 23-58 DOI: 10.17932/IAU.TOMER.2016.019/tomer_v07i1002

- Ungan, S. (2009) Dinleme eğitimi. A. Kırkkılıç & H. Akyol (Ed.) İçinde, *İlköğretimde Türkçe öğretimi* (ss. 135-160). Pegem Akademi.
- Van Scoter, J., Ellis, D., & Railsback, J. (2001). *Technology in early childhood education: Finding the balance*. Portland, OR: Northwest Educational Technology Consortium.
- Yang, Y., & Wu, W. (2012). Digital storytelling for enhancing student academic achievement, critical thinking, and learning motivation: A year-long experimental study. *Computers & Education*, 59, 339-352. <https://doi.org/10.1016/j.compedu.2011.12.012>
- Yangın, B. (2002). *Kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Dersal Yayıncılık.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (8. Baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Yoon, T. (2013). Are you digitized? Ways to provide motivation for ELLs using digital storytelling. *International Journal of Research Studies in Educational Technology*, 2(1), 1-10
- Zamruddyn, H. (2020). The use of digital storytelling to improve students' listening comprehension. *Jurnal Pendidikan Edutama*. <http://repository.ikipgribojonegoro.ac.id/806/1/ARTIKEL%20-%20HERO%20ZAMRUDDYN%20%2817129001%29.pdf>

Extended Summary

Introduction

With the development of technology, activities and applications for learning in the classroom environment have increased considerably. In this respect, the fact that teachers and students can easily use digital materials and media can enable them to contribute more to the learning environment. Appropriate selection and arrangement of websites, especially for foreign language learners, can offer a number of opportunities to develop an enjoyable foreign language listening proficiency (Van Scoter, Ellis & Railsback, 2001). In a study by Palangnan, Atmowardoyo and Weda (2016), it was found that the use of digital media helps students learn more about listening material in the classroom and makes them interested in learning to listen.

The integration of education and technology appears as a result of the change and transformation provided by the 21st century. Digital stories are a learning tool that has emerged as a consequence of this change and integrates technology and education. Robin (2006) defines a digital story as a tool that combines a mix of graphics, text, recorded audio narration, video and music to present information with a certain point of view on the identified topic, developing around a chosen theme and generally lasts only a few minutes long. In other words, digital stories can be expressed as a short film created with the combination of sound, picture, music, and various effects in video-making programs, depending on a scenario.

Digital stories are a new method that can be used to develop many high-level skills of students by age, to encourage them to learn and to increase their motivation towards the lesson (Morgan, 2014; cited in Kurudayıoğlu & Bal, 2014). Digital stories affect students' higher-order thinking skills, learning motivation, and the development of many learning behaviors (Yang & Wu, 2012). In language teaching, digital stories can be a really good tool to increase language

performance, as they have the potential to motivate students by participating in reflective learning, thanks to up-to-date information technologies and multimedia functions that can attract students' attention (Yoon, 2013). In this context, it can be said that digital stories directly affect language learning performance and motivation, as well as provide students with high-level skills.

The purpose of this study is to examine whether digital stories are effective on the listening skills of Belarusian students learning Turkish as a foreign language. Based on this aim, answers to the following questions were sought:

1. Do digital stories affect the listening skills of Belarusian students learning Turkish as a foreign language?
2. Do digital stories affect the motivation of Belarusian students to learn Turkish as a foreign language?
3. What are the opinions of the students in the experimental group about the application?

Method

An explanatory sequential design, one of the mixed-method designs, was used in the study. In the study, first the quantitative data were collected and analyzed, and then the qualitative data were analyzed and supported by the quantitative data. The study group of the study consisted of university students learning Turkish at Minsk State Linguistic University in Belarus. Two classes were determined by random sampling method from the students at A2 level, and an experimental group and a control group were selected by impartial assignment. The study was carried out with a total of 31 students, 16 in the experimental group and 15 in the control group.

Results

As a result of the research, it was understood that digital stories are effective on the listening skills of Belarusian students who learn Turkish as a foreign language. It was determined that the lessons taught with digital stories greatly increased the motivation of the experimental group students to learn Turkish. In this respect, it was determined that there are similarities between the results obtained in the present study and the results of other studies in the literature.

Discussion and Conclusion

Many studies have indicated that digital stories affect the development of students' listening performance and listening comprehension skills in foreign language teaching (Zamruddyn, 2020; Male & Pardede, 2019; Nurjanah, 2019; Tanrikulu, 2020; Juvrianto et al., 2018; Sandaran & Kia, 2013; Ramirez Verdugo & Alonso Belmonte; 2007).

In his study with foreign language learners, Tanrikulu (2020) stated that digital storytelling has a positive effect on the development of listening skills, positively affects learning, and increases student motivation. In the study of Juvrianto et al. (2018) on foreign language learners, it was revealed that the use of digital stories is effective as a supportive environment for listening comprehension and learning. Sandaran and Kia (2013) reported that students have a positive attitude towards digital stories and exhibit high levels of interest, attention, and motivation. Ramirez Verdugo and Alonso Belmonte (2007) stated that language learners have better listening success with digital stories.

When we look at the studies on the language learning motivation of students or lesson motivations of digital stories, it is seen that there are results that support each other. Accordingly, Yang and Wu (2012) stated in their study conducted with high school seniors that after using digital stories, students' language learning competencies and critical thinking skills improve, as well as their motivation to learn the language. In his study, Yoon (2013) concluded that the lessons taught to Korean primary school students with digital stories positively affected their foreign language learning motivations and attitudes. Theune et al. (2013) stated that children engage in collaborative and creative learning activities and increase their learning motivation thanks to digital stories. Similarly, Nam (2017) emphasized that digital stories make great contributions to students' collaborative learning and learning motivation.

In the light of the results obtained in the present study, some suggestions for the studies to be carried out in the future and the instructors who are experts in the field are listed below:

- Using digital stories in teaching Turkish as a foreign language can play an active role in improving students' basic language skills.
- Various studies can be conducted to determine the effect of digital stories on the development of other basic language skills of individuals learning Turkish as a foreign language.